

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Autor práce: **doc. PhDr. Ladislav Zapletal, CSc.**

Názov práce: **Záškoláctví**

Oponent: **prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.**

Odbor habilitačného konania a inauguračného konania: **Odborová didaktika**

Problematika záškoláctva má komplexný charakter a kumuluje rodinné, školské, ekonomické a ďalšie premenné u žiakov. Záškoláctvo sa taktiež už dlho identifikuje ako kľúčový prediktor negatívnych výsledkov v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho úspechu. Preto konštatujem, že posudzovaná habilitačná práca spĺňa potrebu z pohľadu aktuálnosti najmä v komplexnosti tvorby, implementácie a riešenia problematiky záškoláctva ako fenoménu, ktorý má samozrejme aj svoje konzekvencie v oblasti školskej edukácie.

Zo všeobecného hľadiska treba pozitívne ohodnotiť nielen výber témy habilitačnej práce, ale aj úsilie autora vedecky prispieť k formulovaniu predmetu, metód a úloh edukačnej praxe v kontexte danej problematiky. Habilitačná práca je koncipovaná ako výsledok celej etapy pedagogickej a vedeckej aktivity habilitanta. Hlavným cieľom je skúmať faktory ovplyvňujúce záškoláctvo medzi žiakmi stredných škôl na príklade vybraného regiónu.

K štruktúre habilitačnej práce, logického radenia jednotlivých kapitol, ich konzistentnosti, obsahu a nadväznosti: Pri hodnotení štruktúry práce konštatujem prehľadnosť, tiež zrozumiteľnosť spracovania textu. Práca je dobre vyvážená čo do obsahu jednotlivých kapitol, podáva kvalitný prehľad základných doterajších poznatkov a ich kritické zhodnotenie. Oceňujem, že habilitant vychádza zo širokej základne dostupnej literatúry, ktorá sa k tejto problematike viaže.

Habilitačná práca je štrukturovaná do deviatich nosných kapitol. Z toho prvých šesť kapitol je súčasťou teoretických analýz, zvyšné tri sú súčasťou empirickej časti práce. Teoretická časť je spracovaná účelne z hľadiska témy a zamerania habilitačnej práce. Autor na základe analýzy textov, syntetizujúcimi postupmi a zovšeobecnením vyvodil aktuálne platné teoretické východiská súčasného stavu problematiky. Teoretický rámec poskytuje ucelený pohľad na problematiku záškoláctva, jeho príčiny, dôsledky a možné riešenia, ktoré sú podložené súčasnými vedeckými poznatkami a empirickými štúdiami.

Empirická časť práce celistvým spôsobom popisuje zložitosť jednotlivých premenných v ich vzájomných vzťahoch. Ciele výskumu si autor stanovil v súlade so skúmanou problematikou, výskumnými zámermi a empirickými cieľmi habilitačnej práce. Výskum bol

zameraný na tri základné oblasti: Overenie vhodnosti autorských metodík: RFUA zistiť dôvody neoprávnených absencií na strednej škole, AR pre stanovenie miery záškoláctva. Špecifikáciu väzby medzi záškoláctvom a faktormi, ktoré ho ovplyvňujú (socioekonomický status žiakov, školské výsledky, problémy so spolužiakmi, šikanovanie, rodičovský dohľad, podpora, preventívne programy proti záškoláctvu, závažné životné udalosti, atď.).

Postavený a realizovaný výskumný projekt spĺňa kritériá a metodologický štandard habilitačnej práce. Tvorba a spracovanie empirickej časti práce je odborne fundovaná a zrozumiteľná. Detailne je urobená deskripcia a explanácia metodických postupov realizácie výskumu. Voľba výskumného inštrumentária je adekvátne predmetným a cieľovo-výskumným zámerom. V empirickej časti habilitačnej práce habilitant vyhodnocuje pôvodné výsledky výskumu, ku ktorým dospel, navrhuje riešenia a predstavuje formulované odporúčania pre priamu edukačnú prax.

Vo výsledkovej a diskusnej časti habilitant formuluje na základe svojich empirických zistení a analýz konkrétne závery. Je komplexne zrealizovaná deskripcia výsledkov výskumu – pohľad pedagogický, didaktický, sociálno-psychologický, ekonomický a pod.

Úroveň spracovania predmetnej problematiky je v súlade s obsahovými a formálnymi požiadavkami a kritériami (štýl, jasnosť výpovede, schopnosť formulácie výsledkov, analýz atď.), kladenými na tento typ prác. Habilitačná práca má jasnú a logickú štruktúru. Habilitant smeruje k záverečným argumentom svojej práce premyslene a opiera sa o kvalitne vypracovanú operacionalizáciu a teoretickú bázu predmetnej problematiky. Grafická a estetická úprava je na kvalitnej úrovni. Bibliografické zdroje v práci sú uvedené správne – v zmysle bibliografickej citačnej normy. Po formálnej stránke teda práca spĺňa štandardy kladené na habilitačnú prácu.

Prínos práce vidíme v rozvoji teoreticko-metodologickom a zároveň aplikačnom. Na druhej strane výsledky tejto práce obohatili oblasť znalostí, najmä pokiaľ ide o vplyv na záškoláctvo žiakov stredných škôl.

Otázky do diskusie:

- Pokúste sa akcentovať odborovo-didaktický kontext spracovanej problematiky?
- Pokúste sa štruktúralne popísať špecifikum, resp. originalitu vašej habilitačnej práce v kategórii: obsahovej, metodickej, empirickej roviny.
- Realizoval habilitant aj projekty, ktoré súviseli resp. skúmali problematiku záškoláctva? Resp. spolupracuje habilitant v rámci predmetnej problematiky s niektorými odbornými organizáciami, združeniami, ústavmi a pod.?

- Str. 80: *Dotazníky jsme pilotně testovali, výsledky jsme konzultovali s odborníky...* Můžete uvedené bližšie konkretizovať? Akým spôsobom ste verifikovali ich (keďže boli vlastnej konštrukcie) validitu, resp. reliabilitu?
- Neuvažovali ste využiť aj kvalitatívnu metodológiu?
- Existujú aj určité príklady dobrej praxe, ktoré umožnili uvedený fenomén eliminovať?
- Existujú preventívne programy (domáce, zahraničné), v ktorých sa preukázala efektívnosť, resp. prosepšnosť v súvislosti s danou problematikou?

Záver

Habilitačnú prácu považujem za vyhovujúci a kvalitný podklad ako pre získanie vedecko-pedagogickej hodnosti docent, tak aj pre rozvoj diskutovanej problematiky a pre bezprostrednú realizáciu v praxi.

Môžem konštatovať, že habilitačná práca spĺňa po koncepcnej, obsahovej i formálnej stránke kritériá viažuce sa na daný typ prác. Posudzovaná habilitačná práca je kvalitným vkladom pre ďalší teoretický, empirický i aplikačný rozvoj predmetnej problematiky v konkrétnej pedagogickej praxi.

Zároveň, pri komplexnom posúdení kritérií pre habilitačné konanie na Vysokej škole DTI môžem konštatovať, že vo vzťahu k extenzívnym ukazovateľom vedecko výskumnej činnosti pre získanie vedecko-pedagogického titulu docent habilitant spĺňa predmetné kritériá. Na základe posudzovanej dokumentácie k habilitačnému konaniu ide o výsledok viacročných pedagogických a vedecko-výskumných aktivít habilitanta, ktoré potvrdzujú jeho kvalitnú pedagogickú aj vedeckú úroveň.

Preto prácu odporúčam a navrhujem udeliť titul docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania: Odborová didaktika.